

CARTES DE PROP

Llibres duradors

Enric Sòria

Deia Charles Peguy i ens recordava l'altre dia en la premsa Fernando Savater que "el periòdic d'ahir ja s'ha fet vell, mentre que Homer és sempre jove". Els qui tenim costum de repassar diaris antics podem posar en dubte el primer membre d'aquesta comparació, perquè a voltes hi trobem articles tan vigents avui com el dia en què es van escriure; del que no tinc cap dubte és de la veritat que el segon enuncia. Un proverbi àrab sosté que totes les coses tenen por del temps, mentre que el temps té por de les piràmides. Més que de les piràmides, que un pèl erosionades sí que estan, el temps hauria de tindre por de la literatura d'Homer, que al cap dels mil·lennis i de les traduccions continua tan viva, tan capaç de meravellar i tan jove com sempre.

Aquesta divagació potser tinga alguna disculpa ara que ve Nadal —que és temps propici a l'oci i els bons propòsits lectors—, pel fet que el conseller de Cultura català, Ferran Mascarell, acaba d'anunciar un pla per a fomentar la lectura. Pel que es veu, els catalans llegeixen més que la mitjana dels espanyols —no és gens difícil, dit siga de pas—, però menys que la gent neta, noble, culta, rica, lliure, desvetlada i feliç que viu al nord, i això és el que es pretén remeiar. Per descomptat, no tinc res en contra d'aquesta iniciativa, i menys encara si està ben ideada. Trobe encomiable que, en els nostres dies d'angoixes econòmiques, algú estiga capficat a elevar el nivell cultural de la població a partir d'un fonament tan elemental —i necessari, fins a nova ordre— com és el de la lectura. Més encara, sospite que, a València, una iniciativa així seria encara més desitjable, i més urgent. Ara bé, un

servidor també creu, modestament, que hi ha llibres i llibres i que, posats a llegir, per què no prestar una mica d'atenció a aquells que sabem de cert que valen la pena? Res impedeix, d'entrada, que els llibres d'ara mateix siguin magnífics, tot i que alguns, com els diaris que llegia Peguy, es fan vells molt de pressa, però convindran amb mi que els clàssics tenen al seu favor una excel·lència llargament acreditada. Si han demostrat la seua vigència durant segles, és probable que continuïn sent vigents la setmana que ve. En tot cas, no perdem res per comprovar-ho.

En català, l'edició de clàssics està vivint una bona temporada. N'és testimoni la reedició de la Bernat Metge que ofereix, a un preu ben mòdic, el diari *Ara*

verses de meuques de Lluçia molt estimulants. O bé una edició magistral dels fragments i testimonis dels presocràtics, *De Tales a Demòcrit*, a cura de Joan Ferrer Garcia, publicada per la gironina Edicions de la Ela Geminada. Llevat d'algun

En català, l'edició de clàssics està vivint una bona temporada

Qui faça una ullada a algun d'aquests llibres, crec que no perdrà el temps

recuperació editorial amb dues memorables traduccions, les *Històries* d'Heròdot a càrrec de Rubén J. Montañés, el 2009, i l'*Odissea* en rotunds hexàmetres que, enguany, devem a Joan F. Mira.

I com que de clàssics, no solament hi ha els greco-latins, voldria esmentar dues altres fites degudes a valencians: la primera traducció al català d'una obra mestra de la reflexió política de tots els temps, *La democràcia a Amèrica* d'Alexis de Tocqueville, que ha publicat Jaume Ortola en la meritòria editorial Riurau, i la recopilació de les cròniques que redactà el Centre Excursionista de Lo Rat Penat —moltes obra de l'excel·lent observador i prosista que era Teodor Llorente— i que ha publicat Rafael

Exemplars de *La democràcia a Amèrica*, de Tocqueville, i de l'assaig de Rafael Roca.

de Barcelona cada diumenge. És una verdadera llàstima que aquesta oferta, fins on jo sé, no arribe al País Valencià. Ací, una vegada més, l'escassa demanda valenciana de llibres i premsa en la nostra llengua ens juga una mala passada. Però també hi ha altres ofertes, com la que du endavant l'editorial Araiadés, que en els últims anys ha publicat textos d'Aristòfanes, Plutarco, Horaci i Ovidi, i que ara ens sorprèn amb unes *Con-*

petit defecte de maquetació —és una editorial jove—, aquest llibre només mereix elogis. L'estudi introductor i és sòlid i fa goig de llegir, la traducció és fiable i la bibliografia més que suficient per a un instrument essencialment divulgatiu com aquest. Per fi tenim en la nostra llengua ni més ni menys que l'acta de naixement del saber occidental, que d'això es tracta. I convé no oblidar que els valencians hem participat en aquesta

Roca a l'editorial Denes en *La Renaixença valenciana i el redescobrimient del país*. Un llibre que enriqueix la nostra visió del país i de la gent que va aprendre a mirar-se'l amb estima, ara fa un segle, i que és el millor homenatge que ha rebut el patriarca de les lletres valencianes en el seu centenari. Qui faça una ullada a algun d'aquests llibres, crec que no perdrà el temps. Pot ser que el guanye.

ESPURNES

Enganyifa

Martí Domínguez

Mentre en El Corte Inglés de Colom un Santa Claus virtual atén els desigs dels xiquets (tres com a màxim), en la sala del Tribunal Superior de Justícia valenciana es duu a terme el judici a Francisco Camps i els seus companys del cas *Gürtel*. Aquell Santa Claus virtual té els xiquets fascinats, i escolten admirats la veu grossa del personatge, que mou les celles i els ulls d'una manera preprogramada, tan artificial que a qualsevol adult el sorprén que aquella enganyifa tinga tant d'èxit. Però allí està la cua de nens esperant el seu torn, per a dir-li a aquell Papà Noel, estratègicament situat en un espai de l'aparador de la botiga, que han estat bons, i que faça tots els possibles per a fer realitat els seus somnis. Els pares somriuen simptomàticament, es fan carasses meloses entre ells i conclouen que aquella és la màgia de Nadal, l'eterna innocència de la infantesa. Mentre aquests xiquets fan cua, en el Tribunal valencià se succeeixen les declaracions, s'escolten les gravacions, es fa pública la veu escanyada i aguda del Bigotes, el to vulgar de Ricardo Costa (que titla amistosament de cabró Correa), la cursileria infinita de Francisco Camps, la covardia sense límits de Víctor Campos, la poca vergonya i mala jeia de Rafael Beteret. Un càsting digne de Sergio Leone. Depenem d'aquesta gent? Eren ells els que controlaven els fons públics? I ara, en mans de qui estan? Però el que més crida l'atenció de tot aquest procés és l'evidència que, si guen culpables o no, ens han enganyat. Els consideràvem gent honesta i s'han envoltat de canalles, els pensàvem persones de bé i els hem escoltat parlar com a galifardeus, els hem confiat el nostre govern i s'han dedicat a tota una altra cosa. Al capdavall, tant se val si reberen o no regals i prebendes: el que és segur és que el Bigotes trucava a les nits a casa del president de la Generalitat, i aquest es posava a l'aparell de telèfon i li deia "Te quiero un huevo", i després el seguia la seua dona i li repetia si fa no fa el mateix. Del que tampoc no hi ha cap dubte és que Don Vito Correa assegurava a Ricardo Costa que ell seria el nou president del govern espanyol, i aquest acceptava gustós els jocs i les manyagues del gàngster. És aquesta constatació, d'una indignitat majúscula per a un Molt Honorable i per a alts càrrecs de la Generalitat i de la política valenciana, el que resulta impossible de negar, i el que per a mi —tot i que ja ho havia llegit als mitjans— ha estat més colpidor. Els valencians han votat massivament aquesta gent, com ens ho ha recordat Camps amb insistència durant el judici, i ara, inevitablement, ens arrossegaran a tots pel fang. Som la befa del món i la nostra culpabilitat la pagarem molt cara i durant molt de temps. La pregunta és si aquesta immensa enganyifa que ha estat el govern del Partit Popular durant tots aquests darrers anys la voldrà veure algun dia el poble valencià.

El QUADERN es deixa de publicar fins el pròxim 12 de gener a causa de les vacances de Nadal

Recomanem...

INFANTIL
per XAVIER ALIAGA

LA REVOLTA DE LES LLAPISSERES
Marina Guillén
Germania
Alzira, 2011
65 pàgines

En algun espai de la literatura infantil a mig camí entre el conte il·lustrat d'iniciació i la novel·la juvenil, la mestra i escriptora Marina Guillén conta la història ben divertida d'uns materials escolars que es revoltan pel maltractament que reben a classe. Una narració imaginativa i amb tocs d'humor, il·lustrada per Empar Piera, que, a més de la intenció ben òbvia d'iniciar a la lectura, tracta de fer entendre als menuts el valor de les coses i de l'esforç.

POESIA
per X. A.

LLIBRE DE LES ENRÒNIES
Vicent Peña
Edicions Bromera
Alzira, 2011
95 pàgines

Vicent Peña afegeix un nou poemari a la seua dilatada trajectòria amb un llibre d'alé clàssic tant pel que respecta a la forma, amb predomini dels versos alexandrins, adients per a les intencions deliberatives del poeta, com per les temàtiques que aborda. Observació i reflexió —a cavall entre el desconcert, l'estupefacció i el desencís— sobre qüestions essencialistes i sobre la realitat que envolta el poeta, tot i que amb pinzellades higièniques de distanciament i ironia. Premi Ciutat de València.

ASSAIG
per ADOLF BELTRAN

EL SOLC DE L'ESCRITURA
Nel·lo Pellisser
PUV València, 2011
282 pàgines

L'autor d'aquest llibre, subtítulat "El discurs mediàtic de Martí Domínguez i Barberà", ha dedicat anys a l'estudi d'una figura del periodisme valencià en les dècades difícils dels anys quaranta i cinquanta del segle passat. L'honestat del protagonista, que va ser director del diari *Las Provincias*, el va portar a topar amb la censura i a enfrontar-se al discurs oficial fins que va ser obligat a deixar el càrrec. Aproximació a un personatge de la nostra història que no podem permetre el luxe d'oblidar.